

NÉPESSÉG- ÉS TELEPÜLÉSFÖLDRAJZ 1.

FÖLDRAJZ ALAPSZAK
(NAPPALI MUNKAREND)

TANTÁRGYI KOMMUNIKÁCIÓS DOSSZIÉ

MISKOLCI EGYETEM
MŰSZAKI FÖLDTUDOMÁNYI KAR
FÖLDRAJZ-GEOINFORMATIKA INTÉZET

Miskolc, 2018

TARTALOMJEGYZÉK

1. Tantárgyleírás
2. Tantárgytematika (óraóra lebontva)
3. Minta zárthelyi
4. Vizsgakérdések
5. Egyéb követelmények

3. Népeségdinamika. A népeség termékenysége. A népeség halandósága és természetes szaporodása.
4. A népeség vándorlásának elmélete. Definíciók, tipizálás, modellek.
5. A népeség nemzetközi vándorlása.
6. A népeség belföldi vándorlása és ingázása.
7. A népeség térbeli eloszlása.
8. A népeség nemi összetétele. Területi eltérések és azok okai. A nemi arányok felborulásának következményei.
9. A népeség korösszetétele.
10. A népeség családi állapot szerinti összetétele.
11. A népeség emberfajták, nyelvek szerinti megoszlása.
12. A népeség állampolgárság és vallás szerinti megoszlása.
13. A népeség gazdasági aktivitása és foglalkozása. A népeség kulturális helyzete és társadalmi tagozódása.
14. Összefoglalás.

Félévközi számonkérés módja:

A gyakorlatokon való részvétel kötelező, maximális hiányzás 3 alkalom lehet, a gyakorlati feladatok teljesítése az aláírás megszerzésének feltétele. A gyakorlati foglalkozásokon nyújtott teljesítmény 10%-ban beszámít az érdemjegybe. Írásbeli vagy szóbeli vizsga. A vizsga során fontos, hogy a hallgató képes legyen a szakmai problémák felismerésére, azok elméleti megoldásához az elérhető nyomtatott és digitális szakirodalom feldolgozására, az ott elérhető módszerek alkalmazására. A hallgatónak tisztában kell lennie a népeségföldrajz által használt szakmai kifejezésekkel, fogalmakkal

Értékelési határok:

100–81%: jeles, 80–71%: jó, 70–61%: közepes, 60–51%: elégséges, 50–0%: elégtelen

Kötelező irodalom:

Kovács Z. 2013 Népeség- és településföldrajz, ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 239 p
Kovács Z. 2001 Társadalomföldrajzi kislexikon, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 175 p.
Hornby, W. F. – Jones, M. 1993 An introduction to population geography, 2nd edition. Cambridge University Press, 174 p.
Becsei J. 2004. Népeségföldrajz, Ipszilon, Békéscsaba, 360p.

Ajánlott irodalom:

Baily, A. 2005 Making population geography, Routledge, 240 p.
Kovács Cs. M. 2009 Általános népeségföldrajz, Egyetemi Műhely Kiadó – Bolyai Társaság, Kolozsvár, 174p.
Haggett, P. 2006 Geográfia. Globális szintézis, Typotext, Budapest, 842 p.

2. TANTÁRGYTEMATIKA

Dátum	ELŐADÁS
02.14	1. A földrajz, társadalomföldrajz, népességföldrajz definíciója, tagolódása, rokontudományai. A népességföldrajz adatbázisa (különös tekintettel a népszámlálásokra). Az emberiség eredete, elterjedése, népességnövekedésének szakaszai, népességduplázódás.
02.21.	2. A Föld eltartó képessége. A Föld népességének jövőbeni növekedése. Népesedési ciklusok és azokhoz kötődő népesedési elméletek.
02.28.	3. Népességdinamika. A népesség termékenysége. A népesség halandósága és természetes szaporodása.
03.07.	4. A népesség vándorlásának elmélete. Definíciók, tipizálás, modellek.
03.14.	5. A népesség nemzetközi vándorlása.
03.21.	6. A népesség belföldi vándorlása és ingázása.
03.28.	7. A népesség térbeli eloszlása.
04.04.	8. A népesség nemi összetétele. Területi eltérések és azok okai. A nemi arányok felborulásának következményei.
04.11.	9. A népesség korösszetétele.
04.18.	10. A népesség családi állapot szerinti összetétele.
04.25.	11. A népesség emberfajták, nyelvek szerinti megoszlása.
05.02.	12. A népesség állampolgárság és vallás szerinti megoszlása.
05.09.	13. A népesség gazdasági aktivitása és foglalkozása. A népesség kulturális helyzete és társadalmi tagozódása.
05.16.	14. Összefoglalás.

HÉT	GYAKORLAT
1	Statisztikai alapfogalmak, internetes források bemutatása (KSH (népszámlálás, STADAT), EUROSTAT, UNSTAT, World Factbook)
2	Bevezetés a tematikus térképkészítésbe, MapViewer alapok
3	Népesség, népmozgalom, népsűrűség (népesség I): UNSTAT/table5 2007-2016 az adatok formai és tartalmi elemzése (összesítés kontinensenként – eredmények diagramra, szűrés, rendezés, képletírás: népességváltozás), népsűrűség table3
4	népesség II: EUROSTAT/tps00001, tps0003 az EUROSTAT táblázatok kezelése, beállítási módok, funkciók, a táblázat elemzése, népességváltozás tematikus térkép MapViewer-rel, hisztogram az országok adataival
5	népesség III: KSH STADAT/1.1 hosszú idősor elemzés, népmozgalommal való összevetés, összetett diagram, területi adatok STADAT/6.1.1-6.1.3, népsűrűség térképre
6	Nemek aránya: UN/table3, EU/tps00011, STADAT/6.1.1 képletírás, táblázatok létrehozása, elemzés
7	Várható élettartam: UN/table21, EU/tps00205, STADAT/6.1.7 - összevetések
8	Korfa készítés: 3 típus, 3 magyar település adataival
9	Korösszetétel: EU/tps00198, STADAT/6.1.2 arányszámok táblázatainak létrehozása, összevetés 6.1.6 táblázattal
10	Nemzetiség: népszámlálás 2011/4.1.6.1 tábla, országos arányszámok kördiagramra, a kördiagram formázása, kiválasztott nemzetiség(ek) területi eloszlása térképre, elemzés
11	Vallás: népszámlálás 2011/4.1.7.1 tábla, arány számítása, országos adatsor kördiagramra, felekezetek területi megoszlása táblázat szerkesztése, kiválasztott felekezet térképre
12	Iskolázottság: népszámlálás 2011/isk-1.1.1 legmagasabb iskolai végzettség arányszámok kördiagramra, gazdasági aktivitás: nsz. 2011/fogl.-1.1.1 idősor elemzése, diagramok, területi adatok STADAT/6.2.1.1
13	Migráció: nemzetközi migráció: EU/tps176-177, UNHCR, IOM, DESA, MPI adatbázisok bemutatása, aktuális migrációs folyamatok áttekintése az IOM rendszer használatával, belföldi migráció: STADAT/6.1.5 elemzés diagramok
14	záródolgozat

3. MINTA ZÁRTHELYI DOLGOZAT

Kérdések, feladatok:

EU28 nemzetközi vándorlási különbözet elemzése

1. A szükséges táblák letöltése excelbe

Forrás: Eurostat - tps00019 tábla

- Population change : tényleges szaporodás/1000 fő
- Natural population change v. Taux de variation naturelle de la population : természetes szaporodás/1000 fő

Letöltés: „save”-ikkal, Without Footnotes, with short description

2. Új tábla: nemzetközi vándorlási különbözet/ 1000 fő az előző két táblából számítható

3. A vándorlási különbözet éves átlagai, min., max. értékek minden évre.

4. A 2016-es év adatai oszlopdiagramra (EU28!).

5. Szűrés: az átlagnál nagyobb vándorlási különbözetet mutató országok kiemelése 2016-re.

6. Hisztogram készítése a 2016 évi adatok alapján (6-8 osztályköz).

7. EU28 átlag, HU és még 4 választott ország idősoros vándorlási különbözete vonaldiagramra.

8. Az eredmények rövid elemzése.

4. VIZSGAKÉRDÉSEK

1. A földrajz, társadalomföldrajz, népességföldrajz definíciója, tagolódása, rokontudományai. A népességföldrajz adatbázisa (különös tekintettel a népszámlálásokra).
2. Az emberiség eredete, elterjedése, népességnövekedésének szakaszai, népességduplázódás.
3. A Föld eltartó képessége. A Föld népességének jövőbeni növekedése. Népesedési ciklusok és azokhoz kötődő népesedési elméletek.
4. Népességdinamika. A népesség termékenysége. Definíciók, területi eltérések és azok okai.
5. A népesség halandósága és természetes szaporodása. Definíciók, területi eltérések és azok okai.
6. A népesség vándorlásának elmélete. Definíciók, tipizálás, modellek.
7. A népesség nemzetközi vándorlása. Történetiség, területi eltérések és azok okai.
8. A népesség belföldi vándorlása és ingázása. Történetiség, területi eltérések és azok okai.
9. A népesség térbeli eloszlása (modell, szabályszerűségek, számítási módok, térbeli eltérések, az egyenlőtlenség gondjai).
10. A népesség nemi összetétele. Területi eltérések és azok okai. A nemi arányok felborulásának következményei.
11. A népesség korösszetétele. Definíciók, indexek. Területi eltérések és azok okai. A kor szerkezeti arányok felborulásának következményei.
12. A népesség családi állapot szerinti összetétele. Definíciók, indexek, területi eltérések és azok okai.
13. A népesség emberfajták, nyelvek szerinti megoszlása. Definíciók, területi eltérések és azok okai.
14. A népesség állampolgárság és vallás szerinti megoszlása. Definíciók, területi eltérések és azok okai.
15. A népesség gazdasági aktivitása és foglalkozása. Definíciók, indexek, területi eltérések és azok okai.
16. A népesség kulturális helyzete és társadalmi tagozódása. Definíciók, területi eltérések és azok okai.
17. Gazdasági fejlettség és a népesség életszínvonala. Definíciók, indexek, területi eltérések és azok okai.

5. EGYÉB KÖVETELMÉNYEK

Nincs egyéb követelmény.